

Konkurrencerådsafgørelse den [x. måned år]

[Titel]

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf.: +45 41 71 50 00
E-mail: kfst@kfst.dk

Journal nr. [xxxx] / [Initialer på caseteam fx xx, xx &xx]

Afgørelsen er udarbejdet af
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Indholdsfortegnelse

1.	RESUME	4
2.	INDSTILLING/AFGØRELSE	5
3.	SAGSFREMSTILLING	7
3.1	Indledning.....	7
3.2	De involverede virksomheder	7
3.3	Markedsbeskrivelse	7
3.4	Den omhandlede adfærd	8
3.5	Høringssvar	8
4.	VURDERING.....	10
4.1	Markedsafgrænsning.....	11
4.1.1	Det relevante produktmarked	12
4.1.2	Det relevante geografiske marked.....	13
4.1.3	Konklusion vedrørende markedsafgrænsning	13
4.2	Samhandelspåvirkning.....	13
4.3	Konkurrencelovens § 11 [og TEUF artikel 102]	15
4.3.1	Virksomhedsbegrebet og ansvar for overtrædelsen.....	15
4.3.2	Overtrædelsens varighed.....	17
4.3.3	Dominerende stilling.....	17
4.3.4	Misbrug.....	18
4.3.5	Objektiv begrundelse	18
4.3.6	Konklusion vedrørende konkurrencelovens § 11 [og TEUF artikel 102]	19
4.4	[Tilsagn]/ [Begrundelse for påbud].....	19
4.5	Samlet konklusion.....	19
5.	BILAG	21

[Formålet med denne rådsnotatskabelon er at tjene som paradigme for sagsbehandlerens udarbejdelse af et rådsnotat vedrørende konkurrencelovens § 11/TEUF artikel 102. Vejledning er indsat med grå skrift i klammer. Den grå tekst skal selvfølgelig slettes. Konkrete tekstforslag er indsat med sort skrift. Der er alene tale om forslag, idet en hensigtsmæssig udformning af et rådsnotat varierer fra sag til sag.

I øvrigt henvises til "Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens Rådssagsmodel". Rådssagsmodellen beskriver processen for en rådssag og indeholder derudover nyttige skabeloner og procesvejledninger. Særligt henvises til vejledningen "Gode råd til hvordan man skriver et rådsnotat 2015", som supplerer denne skabelon, samt "Sprogmanual 2014". Endvidere opfordres sagsbehandleren til at danne sig et overblik over materielle vidensnotater m.v. på intranettet.

Denne skabelon er senest opdateret den 12. november 2024.]

1. Resume

1. [Tekst]

[Resuméet er det afsnit, som skal skrives til sidst. Resuméet skal beskrive sagen på en enkel og tilgængelig måde – fortrinsvis uden anvendelse af tabeller/figurer m.v., medmindre det vil øge læsbarheden. Resuméet skal altid indeholde en præsentation af faktum på en let tilgængelig måde, samt en redegørelse for, hvad der er *theory of harm* ved den konkurrencebegrænsende adfærd. Resuméet skal kunne læses og forstås uden at gennemgå øvrige forhold i klagepunktsmeddelelsen/udkast til afgørelse. Resuméet må ikke indeholde noget nyt i forhold til afgørelsen.

Ved vurderingen af *theory of harm* bør følgende indgå: Hvori består konkurrencebegrænsningen? Hvilken bestemmelse er overtrådt? Hvilke markeder vil blive berørt? Hvordan vil konkurrencen, virksomhederne og i sidste instans forbrugerne lide skade i forhold til et sandsynligt kontrafaktisk scenarie (hvem er "ofrene")?

Hvis en (del)konklusion baserer sig på en omfattende/kompleks vurdering, kan det være en fordel at opridse de kriterier, der er lagt vægt på:

Ved vurderingen af [...] er der særligt lagt vægt på

» [Tekst]

» [Tekst]

Det er vigtigt, at gengivelsen fremstår nøgtern og ikke procederende. "At"-formen bør derfor undgås.

I § 16 a-sager bør der i resuméet være et punkt med en kortfattet begrundelse for, hvorfor det er sagligt, at styrelsen vælger at indgå en tilsagnsløsning.

2. Indstilling/afgørelse

2. [Tekst]

[Ordet "INDSTILLING" anvendes som overskrift i dette afsnit såvel i klagepunktsmeddelelsen som i udkast til afgørelse. Først når Konkurrencerådet har truffet afgørelse i sagen, ændres "INDSTILLING" til "AFGØRELSE".

I dette afsnit er det "Konkurrencerådet" som træffer afgørelse og meddeler påbud. I alle øvrige afsnit refereres der til "Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen"/"styrelsen".

Ved § 16 a-sager skal indstillingen/afgørelsen desuden også indeholde en gengivelse af tilsagnet i sin helhed.]

3. Det indstilles, at Konkurrencerådet træffer følgende afgørelse: [Tekst] *[Ordlyden "Det indstilles, at" slettes, når Konkurrencerådet har truffet afgørelse i sagen.]*

4. Det meddeles [virksomhed], at [virksomhed] har overtrådt forbuddet mod misbrug af dominerende stilling i konkurrencelovens § 11, stk. 1, jf. stk. 3, nr. [xx] [og TEUF artikel 102, litra [xx]], ved [i perioden]:

at [Tekst]

at [Tekst]

[Hvis der udstedes påbud: Parterne påbydes at bringe den konkurrencebegrænsende adfærd til ophør inden en given frist (såfremt dette ikke allerede er sket). Parterne kan tillige påbydes at afstå fra adfærd, der har samme eller tilsvarende aktuelle eller potentielle virkninger. Det kan derudover være en fordel at påbyde, at parterne orienterer bestemte aktører om Konkurrencerådets afgørelse inden en given frist samt dokumenterer over for styrelsen, at påbuddet er overholdt inden en given frist. Det vil lette styrelsens muligheder for at påse overholdelsen og lette adgangen til tvangsgennemførelse. Vær dog opmærksom på, at der gælder grænser for, hvad parterne kan forpligtes at orientere tredjemand om. Udformningen af påbud skal overholde begrundelsespligten i forvaltningsloven. De enkelte elementer i påbuddet skal begrundes separat i afgørelsen, fx hvorfor det er nødvendigt at informere kunder/leverandører.]

5. I medfør af konkurrencelovens § 11, stk. 4, 1. pkt., jf. § 16, stk. 1 [og TEUF artikel 102, jf. konkurrencelovens § 16, stk. 1, jf. § 2, stk. 6], påbyder Konkurrencerådet [virksomhed]

- » straks at bringe den i punkt *[der henvises til det punkt i dette afsnit, der starter med "Det meddeles [virksomhed], at"]* nævnte overtrædelse til ophør, såfremt dette ikke allerede er sket,
- » fremover at afstå fra adfærd, der har samme eller tilsvarende aktuelle eller potentielle virkninger, som beskrevet i punkt *[der henvises til det punkt i dette afsnit, der starter med "Det meddeles [virksomhed], at"]*,
- » at informere [[bestemte aktører]] om Konkurrencerådets afgørelse, og
- » senest [Tekst] hverdage fra Konkurrencerådets afgørelse at indsende dokumentation til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen for *[indsæt de dele af påbuddet, som virksomheden skal dokumentere er opfyldt inden en given frist.]* [Dokumentation kan fx ske ved at [Tekst]].

[Hvis der ikke skal gives et påbud men blot træffes en afgørelse om, at konkurrenceloven har været overtrådt, bør det begrundes. Det kan fx være, at der ikke har været grund til at give et

påbud, fordi overtrædelsen med sikkerhed er ophørt (ellers bør der anvendes formulering om, at parterne skal ophøre med adfærden, såfremt dette ikke allerede er sket), men at det alligevel har været vigtigt at føre sagen for at fastslå, at der er sket en overtrædelse. Det kan fx være hensigtsmæssigt, at der træffes en afgørelse (i) for at afklare retstilstanden, (ii) som følge af risikoen for gentagelse og/eller (iii) som følge af forholdet til omverdenen, såsom virksomhedens konkurrenter/kunder, som fx måtte have et erstatningskrav.

Hvis der er tale om en § 16 a-sag: Der skal tages udtrykkeligt stilling til, for hvilken periode (tidsubegrænset eller for en bestemt periode) tilsagnet skal gøres bindende, og det skal begrundes, hvorfor tilsagnet skal gælde tidsubegrænset eller for en bestemt periode. Det beror på en konkret vurdering fra sag til sag, hvorvidt et tilsagn skal være tidsubegrænset eller ej. Afgørelsen kan fx formuleres således:

"Det meddeles [virksomhed],

- » *at de af [virksomhed] afgivne tilsagn af [dato] imødekommer Konkurrencerådets betænkeligheder i forhold til [beskrivelse af det konkurrencemæssige problem], jf. konkurrencelovens § 11 [og TEUF artikel 102],*
 - » *at de afgivne tilsagn gøres bindende fra og med [rådsmødedatoen], jf. konkurrencelovens § 11, stk. 4, 2. pkt., jf. § 16 a, stk. 1 [og TEUF artikel 102, jf. konkurrencelovens § 24], og*
 - » *at de afgivne tilsagn er tidsubegrænsede/er gældende [x] år fra Konkurrencerådets afgørelse."*
-

3. Sagsfremstilling

[Sagsfremstillingen skal være klar, nøgtern og neutral. Der skal være præcise kildehenvisninger, sådan at det klart fremgår, hvorfra styrelsen har fået sine oplysninger, og hvor i bilagene bevismateriale fremgår. Sagsfremstillingen skal indeholde alle relevante og tilgængelige fakta for sagen – både de, der taler for, og de, der taler imod styrelsens opfattelse af sagen. Hvis der er oplysninger, som er relevante for den senere vurdering, som det ikke har været muligt at indhente, bør det beskrives, hvorfor og hvad styrelsen eventuelt har gjort i stedet. Centrale lovbestemmelser, dokumenter, udtalelser m.v. skal citeres direkte frem for at blive beskrevet. Alene dokumenter og oplysninger, der er udtrykkeligt medtaget i afgørelsen, indgår i sagen. Der kan normalt ikke af styrelsen inddrages yderligere dokumenter eller oplysninger af faktisk karakter under en eventuel ankesag. Det er derfor vigtigt, at der nøje tages stilling til, hvad der er relevant for sagen – også i tilfælde af en eventuel ankesag, da sagens parter ikke er afskåret fra at inddrage yderligere dokumenter eller oplysninger i ankesagen. Alle forhold, der behandles i afsnit 4 skal være nævnt her. I afsnit 4 kan til gengæld eventuelt henvises tilbage til de relevante steder i afsnit 3.]

3.1 Indledning

6. [Tekst]

[Giv en kort og præcis introduktion af det konkurrencemæssige problem og baggrunden for, at styrelsen har indledt sagen.]

3.2 De involverede virksomheder

7. I dette afsnit præsenteres de virksomheder, der har direkte relation til denne sag: [virksomhed X], [virksomhed Y] og [virksomhed Z]
8. Hvis der anvendes moderselskabsansvar, skal moderselskabet også fremgå med angivelse af dets ejerandele af den virksomhed, der har deltaget direkte i overtrædelsen. [anfør hvad selskabet beskæftiger sig med og selskabets ejerandel af den virksomhed, der har deltaget direkte i overtrædelsen].

3.3 Markedsbeskrivelse

9. [Tekst]

[I markedsbeskrivelsen skal der være en kort beskrivelse af de produkter/produktkategorier og markedsaktører, som direkte berøres af virksomhedens adfærd. Fjernere interessenter bør ikke omtales.

Derudover bør det kort nævnes, hvor stort markedet er, fx omsætning i [geografisk område] i [kr.] i [år]. Det skal dog være på et helt overordnet plan, idet der ikke skal foretages en egentlig markedsafgrænsning hér, men derimod under vurderingen i afsnit 4.1.

Vær opmærksom på, at der under dette afsnit skal gives en kort neutral fremstilling af de fakta, som styrelsen har fået kendskab til/indsamlet, og som er relevante for sagen (uvæsentlige oplysninger bør udelades). Såvel de relevante produkter/tjenesteydelser som de berørte markeder bør beskrives. I denne fremstilling må styrelsens vurdering ikke fremgå. Styrelsens vurdering af fakta, markedsforholdene og markedsafgrænsningen m.v. skal foretages under

vurderingsafsnittet i afsnit 4. Såfremt der i dette afsnit fremgår oplysninger (fra indklagede, klager eller anden interessent), som har karakter af en vurdering, skal det klart fremgå, hvem der er kilden til oplysningerne.]

3.4 Den omhandlede adfærd

10. [Tekst]

[Husk at citere relevante passager af virksomhedens strateginotater, mødereferater m.v.]

3.5 Høringssvar

[Under dette afsnit skal det angives, hvem der er blevet hørt. Hvis der er andre end parterne, som efter en konkret vurdering er blevet hørt om hele eller dele af klagepunktsmeddelelsen og/eller udkast til afgørelse, bør dette angives sammen med en forklaring om hvorfor.

Høringssvarene skal som udgangspunkt adresseres og behandles i vurderingsafsnittet. Dog skal afsnit 3.5 indeholde en overordnet gruppering af parternes bemærkninger, fx markedsafgrænsningen, aftalebegrebet osv. For at undgå unødige gentagelser skal selve indholdet i bemærkningerne først gengives der, hvor vi forholder os hertil i vurderingsafsnittet. Der skal henvises til nøjagtigt, hvor i vurderingsafsnittet de pågældende bemærkninger behandles.

Hvis der er dele af høringssvaret, der ikke direkte vedrører de enkelte afsnit i vurderingsafsnittet (fx formuleringen af selve overtrædelsen eller påbuddene under afsnittet "Indstilling/Afgørelse"), behandles disse dele af høringssvaret her i afsnit 3.5.]

11. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen sendte en klagepunktsmeddelelse i høring hos [virksomhed] den [dato]. [virksomhed] fremkom med sine bemærkninger hertil den [dato]. *[Her indsættes en fodnote med henvisning til høringssvarene, som vedlægges som bilag].*
12. *[Hvis der i forbindelse med høringen blev afholdt et møde med parten, kan følgende anføres:]* Den [dato] blev der afholdt et møde mellem [virksomhed] og styrelsen, hvor [virksomhed] havde lejlighed til at uddybe sit skriftlige høringssvar.
13. På Konkurrencerådets møde den [dato] forelagde [virksomhed] sine bemærkninger til klagepunktsmeddelelsen.
14. *[Hvis parterne har fået udkast til afgørelse i høring, kan følgende anføres:]* Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen sendte et udkast til afgørelse i høring hos [virksomhed] den [dato]. [virksomhed] fremkom med sine bemærkninger hertil den [dato]. *[Her indsættes en fodnote med henvisning til høringssvarene, som vedlægges som bilag].*
15. [Virksomhed] bemærkninger til [klagepunktsmeddelelsen og/eller udkast til afgørelse] er indarbejdet i de enkelte, relevante afsnit i denne afgørelse, ligesom også styrelsens bemærkninger hertil fremgår af de pågældende afsnit.
16. [Virksomheds] bemærkninger kan overordnet set grupperes således:

(i) [Tekst]

17. [Virksomhed] har tilkendegivet, at [...]. [Virksomheds] uddybende begrundelser herfor er behandlet i [afsnit/punkt] [...]. Som det fremgår, har styrelsen ikke herved ændret sin vurdering af, at [fx det relevante markedet skal afgrænses til...].

(ii) [Tekst]

-
18. [Virksomhed] har endvidere tilkendegivet, at [Tekst]. [Virksomheds] uddybende bemærkninger hertil er behandlet i [afsnit/punkt] [Tekst]. Som det fremgår, vurderer styrelsen, at [...], men styrelsen har i lyset af høringsvarene konkretiseret påbuddets ordlyd til...].
-

4. Vurdering

19. [Tekst]

[Vurderingsafsnittet skal have en klar struktur. Brug som det helt klare udgangspunkt skabelonens struktur med afsnit i de tre overordnede niveauer og med de i indholdsfortegnelsen valgte overskrifter.

Opdel – hvis relevant – indholdsfortegnelsen/analysen i afsnit med flere niveauer og selvstændige underoverskrifter. Underoverskrifterne bør om muligt være beskrivende for indholdet, sådan at man som læser kan danne sig et overblik over vurderingen blot ved at læse indholdsfortegnelsen. Underoverskrifter under vurderingen kan derfor ofte være lange.

Eksempler på beskrivende underoverskrifter til afsnit "4.3.3 Misbrug" i forbindelse med en sag om leveringsnægtelse:

4.3.3.1 Nægtelsen vedrører et produkt, som er nødvendigt for at udøve en given aktivitet på et beslægtet marked

4.3.3.2 Nægtelsen kan føre til udelukkelse af enhver effektiv konkurrence på et beslægtet marked

4.3.3.3 Nægtelsen er til hinder for fremkomsten af nye produkter, som der er en potentiel efterspørgsel efter fra forbrugernes side

Underoverskrifter, der alene lyder "Nødvendighedskriteriet", "Udelukkelse af enhver effektiv konkurrence" og "Fremkomsten af nye produkter", er ikke beskrivende.

Ved behov for yderligere underoverskrifter, som ikke er nummererede og dermed ikke skal generere en overskrift i indholdsfortegnelsen, skrives disse altid med fede typer og i kursiv.

Indled hver vurdering med kort at opridse det retlige grundlag – dvs. relevante regler, praksis m.v. – med præcise citater af og henvisninger til centrale lovbestemmelser, afgørelser, præmisser m.v. Herefter skal der foretages en vurdering af de konkrete fakta, og i den forbindelse gentages citater og anden fakta samt kildehenvisninger fra afsnittet med sagsfremstilling, som styrelsen baserer sin vurdering på. I nogle tilfælde kan gentagne citater dog være uforholdne, og det kan være tilstrækkeligt blot at indsætte en præcis henvisning til et tidligere afsnit og/eller hvor i bilagene bevismateriale kan læses. Efter hver delvurdering skal der være et afsnit med en (del)konklusion på styrelsens vurdering.

En konklusion vedr. fx markedsafgrænsningen kan basere sig på en længere række undersøgelser og analyser. Det kan gøre vurderingen vanskeligt tilgængelig for læseren – særligt hvis undersøgelserne og analyser peger i forskellig retning. Derfor kan det i sådanne tilfælde gøre det nemmere for læseren, hvis det ved den afsluttende konklusion om markedsafgrænsningen, fx anføres:

"På baggrund af ovenstående kan markedet afgrænses til ... I den forbindelse er der særligt lagt vægt på

» ...
» ..."

Det er vigtigt, at gengivelsen fremstår nøgtern og ikke procederende. "At"-formen bør derfor undgås.

Parternes høringssvar skal inddrages under de relevante dele af vurderingsafsnittet, og det er vigtigt at adressere høringssvarene, sådan at det klart fremgår og begrundes, hvorfor styrelsen er enig/uenig i parternes høringssvar.

Hvis der er tale om en § 16 a-sag, må vurderingsafsnittet skrives med de fornødne tilpasninger. Det er bl.a. vigtigt, at følgende er overholdt:

- » Der skal være en balanceret beskrivelse af styrelsens vurdering af adfærden. Det skal på den ene side fremstå som sagligt (hjemlet), at styrelsen griber ind, og på den anden side skal det fremstå klart, at styrelsen ikke har foretaget en sådan tilbundsående vurdering, at styrelsen kan give et påbud.
- » Det skal fremgå, hvorfor styrelsen vurderer – og på baggrund af hvilke forudsætninger – at de af parterne tilbudte tilsagn løser de betænkeligheder, som styrelsen har. Dette skal fremgå af underafsnit "4.4 Tilsagn" nedenfor.
- » Det skal fremgå, at styrelsen har lagt vægt på, at der med tilsagnsløsningen opnås den samme effekt, som hvis sagen var gennemført som en påbudssag. Ligeledes skal det fremgå, at det er tillagt vægt, at en tilsagnsløsning er blevet tilbudt tidligt i processen og er ressourcebesparende for styrelsen, idet der ikke skal tages endelig stilling til markedsafgrænsningen, og hvorvidt virksomhedens adfærd udgør misbrug af en dominerende stilling.
- » Der skal tages udtrykkeligt stilling til, for hvilken periode tilsagnet skal gøres bindende. Hvad enten et tilsagn gøres bindende i en begrænset periode eller tidsubegrænset, skal det være klart beskrevet, hvorfor den valgte tidsmæssige rækkevidde er hensigtsmæssig.
- » Der skal være en klar beskrivelse af, hvordan tilsagnet implementeres, og hvordan styrelsen vil sikre tilsagnets overholdelse, fx hvordan styrelsen (hvis relevant) vil overvåge dette.

Se nærmere afsnit 4 i meddelelse fra Kommissionen om bedste praksis ved behandlingen af konkurrencesager efter artikel 101 og 102 i TEUF.

Det er virksomhedernes egen beslutning, om de vil tilbyde tilsagn, og det er deres eget ansvar at formulere tilsagnene. Ved tilsagnsdrøftelser er der naturligvis tale om udvekslinger af ideer og formuleringer, men det er væsentligt at holde sig for øje, at det er virksomhedernes egen beslutning, om de vil tilbyde tilsagn, og hvorledes de vil formulere dem.

Specifikt og alene for § 16 a-sager gælder, at de altid kun vurderes "umiddelbart" – andet end naturligvis vurderingen af parternes tilsagn. Eksempelvis således:

"Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer umiddelbart, at der kan afgrænses to relevante produktmarkeder ..."

"Styrelsen har dog i denne sag ikke foretaget en endelig vurdering af, om [virksomheds] [adfærd] udgør et misbrug af dominerende stilling, jf. [paragraf], da styrelsens betænkeligheder under alle omstændigheder imødekommes ved [virksomheds] tilsagn."

4.1 Markedsafgrænsning

[Afgørende for udformningen af markedsafgrænsningsafsnittet er blandt andet, om der foretages en egentlig markedsundersøgelse, eller om markedsafgrænsningen foretages på baggrund af de oplysninger, styrelsen har i sagen.

Så vidt muligt bør markedsafgrænsningen følge en struktur, hvor følgende adresseres:

1. Hvad anfører parterne om afgrænsningen af det relevante marked?
2. Hvad fremgår af praksis?

3. Begrundelse på baggrund af efterspørgselssubstitution (i fravær af markedsundersøgelser: typisk kort)
4. Begrundelse på baggrund af udbudssubstitution (i fravær af markedsundersøgelser: typisk kort)
5. Hvad mener styrelsen?
6. Delkonklusioner for så vidt angår det relevante produktmarked/geografiske marked

Hvis der er flere markeder, bør hvert marked behandles for sig.]

20. For at vurdere, om [Virksomhed] har en dominerende stilling, jf. konkurrencelovens¹ § 11 [og TEUF² artikel 102], er det [som udgangspunkt [tilføjes i § 16 a-sager]] nødvendigt at afgrænse det relevante marked.
21. Det relevante marked består af det relevante produktmarked og det relevante geografiske marked. Formålet med at afgrænse et marked både som produktmarked og som geografisk marked er at konstatere hvilke aktuelle konkurrenter, der er i stand til at begrænse de involverede virksomheders adfærd og forhindre dem i at handle uafhængigt af et effektivt konkurrencemæssigt pres³.
22. Udgangspunktet for markedsafgrænsningen er en analyse af efterspørgsels- og udbudssubstitution⁴. I de følgende afsnit vil det relevante produktmarked og geografiske marked blive undersøgt.

4.1.1 Det relevante produktmarked

23. Ved det relevante produktmarked forstås markedet for de produkter eller tjenesteydelser, som forbrugerne anser for indbyrdes substituerbare på grund af deres egenskaber, pris og anvendelsesformål⁵.
24. Ved afgrænsningen af det relevante produktmarked tages udgangspunkt i de produkter eller tjenesteydelser, som den pågældende adfærd vedrører. Dernæst afgrænses hvilke øvrige produkter eller tjenesteydelser, der er substituerbare hermed.

[Husk delkonklusion.

Markedsafgrænsningen skal i alle tilfælde holdes åben, medmindre en endelig afgrænsning af det relevante marked er nødvendig for sagens afgørelse. Hvis den ydre eller indre grænse for det relevante produktmarked ikke er fastsat, er det ellers normalt ikke muligt at fastslå, at virksomheden er dominerende. Når markedsafgrænsningen holdes åben, er det meget vigtigt, at det er undersøgt, at der er konkurrenceproblemer på samtlige mulige afgrænsninger af markedet, og dette skal begrundes i afgørelsen.

Hvis der ikke er foretaget en endelig markedsafgrænsning, skal det fremgå tydeligt, at det ikke har været nødvendigt, og at dette er nærmere begrundet. Det vil være tilfældet i § 16 a-sager. Et eksempel på en formulering i en § 16 a-sag kunne være:

¹ LBK nr. 869 af 8. juli 2015 ("konkurrenceloven").

² Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde, (EUT 2008 C 115) ("TEUF").

³ Kommissionens meddelelse af 9. december 1997 om afgrænsning af det relevante marked (1997/C 372/03) ("markedsafgrænsningsmeddelelsen"), punkt 2.

⁴ Jf. markedsafgrænsningsmeddelelsen, pkt. 13, første punktum.

⁵ Jf. markedsafgrænsningsmeddelelsen, punkt 7.

”Styrelsen har ikke foretaget en endelig afgrænsning af det relevante produktmarked i denne sag, da styrelsens betæneligheder i forhold til konkurrencelovens § 11 [og TEUF artikel 102] under alle omstændigheder imødekommes ved [virksomheds] tilsagn.”

4.1.2 Det relevante geografiske marked

25. Ved det relevante geografiske marked forstås det område, hvor de involverede virksomheder udbyder eller efterspørger produkter eller tjenesteydelser, som har tilstrækkelig ensartede konkurrencevilkår, og som kan skelnes fra de tilstødende områder, fordi konkurrencevilkårene dér er meget anderledes.⁶

[Husk delkonklusion.

Markedsafgrænsningen skal i alle tilfælde holdes åben, medmindre en endelig afgrænsning af det relevante marked er nødvendig for sagens afgørelse. Hvis den ydre eller indre grænse ikke er fastsat, er det ellers normalt ikke muligt at fastslå, at virksomheden er dominerende.

Hvis der ikke er foretaget en endelig markedsafgrænsning, er det vigtigt, at det fremgår tydeligt, at det ikke har været nødvendigt, og hvorfor. Det vil være tilfældet i § 16 a-sager. Et eksempel på en formulering i en § 16 a-sag kunne være:

”Styrelsen har i denne sag ikke foretaget en endelig afgrænsning af det relevante geografiske marked for [produktmarked], da styrelsens betæneligheder i forhold til konkurrencelovens § 11 [og TEUF artikel 102] under alle omstændigheder imødekommes ved [virksomheds] tilsagn.”

4.1.3 Konklusion vedrørende markedsafgrænsning

26. På baggrund af ovenstående er det Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vurdering, at der kan afgrænses følgende relevant(e) marked(er), der er berørt af den adfærd, som sagen omhandler:

(i) Det [geografiske] marked for [produkt].

(ii) Det [geografiske] marked for [produkt].

[Hvis markedsafgrænsningen holdes åben, skal dette klart fremgå.]

[Såfremt der er tale om en § 16 a-sag, kan nedenstående formulering anvendes:]

5. Styrelsen har ikke foretaget en endelig afgrænsning af det relevante marked i denne sag, da styrelsens betæneligheder i forhold til konkurrencelovens § 11 [og TEUF artikel 102] under alle omstændigheder imødekommes ved [virksomheds] tilsagn.

4.2 Samhandelspåvirkning

[Hvis der er en mærkbar samhandelspåvirkning, er der pligt til at høre Kommissionen, inden Konkurrencerådet træffer afgørelse. Kommissionens høringssvar må ikke offentliggøres, og det må ikke nævnes, hvis Kommissionen har ønsket ændringer i klagepunktsmeddelelsen. I stedet kan det blot anføres:]

⁶ Jf. markedsafgrænsningsmeddelelsen, punkt 8.

27. Efter forordning nr. 1/2003⁷ skal det undersøges, om adfærden mærkbart kan påvirke samhandelen mellem medlemsstater. Hvis det er tilfældet, er Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen forpligtet til at anvende TEUF artikel 102.⁸

[Styrelsen er beføjet til at anvende TEUF artikel 102 i konkrete sager. I den forbindelse kan styrelsen enten på eget initiativ eller på grundlag af en klage vedtage følgende beslutninger:

- » påbyde at en overtrædelse skal bringes til ophør
- » træffe foreløbige forholdsregler
- » acceptere tilsagn
- » pålægge bøder, tvangsbøder eller andre former for sanktioner, der er fastsat i konkurrence-loven.

Når det på grundlag af de oplysninger, styrelsen er i besiddelse af, følger, at betingelserne for et forbud ikke er opfyldt – fx fordi styrelsen ikke har bevist, at virksomheden har misbrugt en dominerende stilling, eller fordi virksomheden har godtgjort, at den pågældende adfærd er omkostningsmæssigt (objektivt) begrundet – kan styrelsen tillige beslutte, at der "ikke er nogen grund til at gribe ind efter TEUF artikel 102".⁹]

28. Udtrykket "samhandelen mellem medlemsstater" er neutralt. Det er ikke en betingelse, at handelen begrænses eller mindskes. Samhandelen kan også blive påvirket, når adfærden fører til en stigning i handelen. Det er dog i begge tilfælde en betingelse, at samhandelen påvirkes mærkbart.¹⁰

29. Ved vurdering af, om en aftale m.v. mærkbart kan påvirke samhandelen mellem medlemsstater fremgår det af selve ordlyden af TEUF artikel 102 og Kommissionens samhandelsmeddelelse¹¹, at der især skal lægges vægt på følgende tre kriterier:

- » Handelen mellem medlemsstater
- » Kan påvirkes
- » Mærkbart

[Vurderingen i dette afsnit bør være kortfattet. Det afgørende er, om ovenstående tre betingelser er opfyldt, hvilket er nærmere beskrevet i samhandelsmeddelelsen.]

30. [Vudering]

[Bemærk, at der kræves en sandsynliggørelse af, at der kan foreligge samhandelspåvirkning¹². Det er ikke tilstrækkeligt at vurdere, at adfærden *teoretisk set* fx kan have en markedsafskærmende effekt.]

31. [Hvis der ikke er samhandelspåvirkning:] Sammenfattende ses der ikke at være det fornødne faktuelle belæg for at konstatere, at adfærden kan påvirke samhandelen mellem

⁷ Rådets forordning nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82 ("forordning nr. 1/2003"). EF-traktatens artikel 81 og 82 er blevet til henholdsvis artikel 101 og 102 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde ("TEUF"). De to sæt bestemmelser er i det væsentlige identiske. I forordninger og meddelelser vedtaget inden 1. december 2009 skal henvisninger til EF-traktatens artikel 81 og 82 forstås som henvisninger til TEUF artikel 101 og 102.

⁸ Jf. forordning nr. 1/2003, artikel 3, stk. 1, 2. pkt.

⁹ Jf. forordning nr. 1/2003, artikel 5.

¹⁰ Jf. Kommissionens meddelelse om retningslinjer vedrørende begrebet påvirkning af handelen i traktatens artikel 81 og 82 (2004/C 101/07) ("samhandelsmeddelelsen"), punkt 34 og 44.

¹¹ Jf. samhandelsmeddelelsens punkt 18.

¹² Jf. Konkurrenceankenævnets kendelse af 8. juni 2007, *Danmarks Apotekerforening m.fl.*, punkt 8.1.

medlemsstater mærkbart. Det vurderes derfor, at adfærden alene skal behandles efter konkurrencelovens regler.]

32. *[Hvis der er en mærkbar samhandelspåvirkning:]* På baggrund af ovenstående er det styrelsens vurdering, at adfærden har en mærkbar påvirkning af samhandelen mellem medlemsstater.
33. *[Dette punkt indsættes først, efter at klagepunktsmeddelelsen har været i høring hos parterne, og forudsat at der er samhandelspåvirkning:]* Klagepunktsmeddelelsen af [dato] har derfor været forelagt Europa-Kommissionen, der ikke har ønsket at indlede en procedure efter artikel 11, stk. 6, i forordning nr. 1/2003. Konkurrencerådet kan derfor træffe afgørelse i denne sag.

[Det er vigtigt at huske, at styrelsen ikke har kompetence til at fastslå, at en adfærd ikke er en overtrædelse af TEUF artikel 102.¹³ Når betingelserne for et forbud, jf. TEUF artikel 102, ikke er opfyldt – fx fordi styrelsen ikke har bevist, at virksomheden har misbrugt en dominerende stilling, eller fordi virksomheden har godtgjort, at den pågældende adfærd er omkostningsmæssigt (objektivt) begrundet – kan styrelsen alene beslutte, at der ”ikke er nogen grund til at gribe ind efter TEUF artikel 102”.¹⁴

Uanset om styrelsen måtte beslutte, at der ikke er nogen grund til at gribe ind efter TEUF artikel 102, er styrelsen dog ikke afskåret fra at forbyde eller sanktionere virksomheders misbrug af dominerende stilling i medfør af konkurrencelovens § 11.¹⁵]

4.3 Konkurrencelovens § 11 [og TEUF artikel 102]

34. Det er forbudt for en eller flere virksomheder m.v. at misbruge en dominerende stilling, jf. konkurrencelovens § 11 [og TEUF artikel 102].
35. Der er tre betingelser, der skal være opfyldt for, at forbuddet er overtrådt. Der skal være tale om, (i) at en eller flere virksomheder har (ii) en dominerende stilling på det relevante marked og (iii) at den dominerende stilling misbruges.¹⁶
36. *[Ved samhandelspåvirkning:* Vurderingerne efter konkurrencelovens § 11 og TEUF artikel 102 skal foretages i lyset af dansk domspraksis, praksis fra Den Europæiske Unions Domstol samt administrativ praksis fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Konkurrenceankenævnet og Europa-Kommissionen.]
37. *[Uden samhandelspåvirkning:* Vurderingen efter konkurrencelovens § 6 skal foretages i lyset af dansk domspraksis samt administrativ praksis fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og Konkurrenceankenævnet. Praksis fra Den Europæiske Unions Domstol samt administrativ praksis fra Europa-Kommissionen vil være vejledende for fortolkningen.¹⁷]

4.3.1 Virksomhedsbegrebet og ansvar for overtrædelsen

38. For at forbuddet i konkurrencelovens § 11 [og TEUF artikel 102] finder anvendelse, skal der som nævnt være tale om en eller flere virksomheder.

¹³ Jf. Domstolens dom af 3. maj 2011 i sag C-375/09, *Tele2 Polska*, præmis 36.

¹⁴ Jf. forordning nr. 1/2003, artikel 5, som udtømmende oplister, hvad medlemsstaternes konkurrencemyndigheder er beføjede til i relation til TEUF artikel 101 og 102, samt særligt artikel 5, sidste punktum.

¹⁵ Jf. forordning nr. 1/2003, artikel 3, stk. 2, 2. pkt.

¹⁶ For så vidt angår TEUF artikel 102 skal misbruget endvidere kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstater mærkbart, hvilket er behandlet ovenfor i afsnit 4.2.

¹⁷ Jf. bl.a. forarbejderne til lov nr. 416 af 31. maj 2000, FT 1999/2000, tillæg A, side 6812, v. sp.

39. Virksomhedsbegrebet fortolkes meget bredt. Det følger direkte af konkurrencelovens § 2, stk. 1, at lovens forbud gælder for enhver form for erhvervsvirksomhed. Det er desuden præciseret i forarbejderne, at det omfatter "enhver økonomisk aktivitet, der foregår i et marked for varer og tjenester".¹⁸ Det følger ligeledes af Domstolens praksis, at virksomhedsbegrebet omfatter "enhver enhed, som udøver økonomisk virksomhed, uanset denne enheds retlige status og dens finansieringsmåde".¹⁹ Det er uden betydning for anvendelsen af konkurrencelovens § 11 [og TEUF artikel 102], hvorvidt virksomheden drives med økonomisk gevinst for øje.²⁰

[Husk delkonklusion.]

40. [hvis der anvendes moderselskabsansvar:
41. OBS nedenstående tekst skal tilrettes, så den passer til de konkrete omstændigheder i den pågældende sag, og indsæt underafsnit for hver enkelt økonomisk enhed, der gennemgås.]
42. Begrebet virksomhed forstås som en økonomisk enhed, også når denne økonomiske enhed juridisk set udgøres af flere fysiske eller juridiske personer.²¹ Det følger af EU-Domstolens praksis, at et datterselskab og et moderselskab er en del af den samme virksomhed, når datterselskabet ikke frit bestemmer sin adfærd på markedet, men i det væsentlige følger instrukser fra moderselskabet, navnlig under hensyn til de økonomiske, organisatoriske og juridiske forbindelser mellem disse to virksomheder.²² I sådanne tilfælde betragtes disse to juridiske personer som én økonomisk enhed. Hvis dette er tilfældet kan et moderselskab holdes ansvarlig for et datterselskabs overtrædelse af konkurrencelovens § 11 og EUF-traktatens artikel 102, jf. konkurrencelovens § 23 a, stk. 1.
43. Det skal derfor fastlægges, om der er andre virksomheder, der indgår i den samme økonomiske enhed som [virksomhed X].
44. I denne vurdering indgår en fastlæggelse af,
- (i) om moderselskabet [hvis der er tale om et joint venture: moderselskaber] har været i stand til at udøve afgørende indflydelse over datterselskabet, herunder på grundlag af de økonomiske, organisatoriske og juridiske forbindelser mellem disse to virksomheder.²³
- (ii) om moderselskabet faktisk har udøvet bestemmende indflydelse over datterselskabet.²⁴
45. Det er ikke nødvendigt at påvise, at den bestemmende indflydelse blev udøvet i relation til selve overtrædelsen.²⁵
46. Hvis et moderselskab ejer hele eller næsten hele kapitalen i det datterselskab, der har begået overtrædelsen af konkurrencereglerne, er der i henhold til EU-Domstolens praksis en afkræftelig formodning for, at moderselskabet faktisk udøver en afgørende indflydelse på datterselskabets adfærd på markedet. En sådan formodning indebærer, medmindre den afkræftes, at det anses for godtgjort, at moderselskabet faktisk har udøvet afgørende indflydelse på dets

¹⁸ Jf. forarbejderne til lov nr. 384 af 6. oktober 1997, FT 1996/97, tillæg A, side 3653, v. sp.

¹⁹ Jf. EF-domstolens dom af 23. april 1991 i sag C-41/90, *Höfner & Elser*, præmis 21.

²⁰ Jf. forarbejderne til lov nr. 384 af 6. oktober 1997, FT 1996/97, tillæg A, side 3653, v. sp.

²¹ Jf. fx EU-Domstolens dom af 14. december 2006 i sag C-217/05, *Confederación Española Emprarios de Estaciones de Servicio*, præmis 40.

²² Jf. fx EU-Domstolens dom af 10. september 2009 i sag C-97/08 P, *AKZO Nobel v Commission*, pkt. 58.

²³ Jf. fx EU-Domstolens dom af 10. september 2009 i sag C-97/09, *Akzo Nobel and others v Commission*, præmis 58.

²⁴ Jf. fx EU-Domstolens dom af 27. marts 2014 i forenede sager T-56/09 og T-73/09, *Saint-Gobain Glass France and others*, præmis 311.

²⁵ Jf. fx EU-Domstolens dom af 20. januar 2011 i sag C-90/09 P, *General Química*, præmis 38.

datterselskab, og moderselskabet kan dermed holdes ansvarlig for datterselskabets adfærd, uden at der vil skulle fremlægges yderligere bevis herfor. For at undgå ansvar vil moderselskabet i en sådan situation skulle føre tilstrækkelige beviser for, at datterselskabet faktisk er uafhængigt ved fastlæggelsen af sin markedsadfærd.²⁶

[Hvis moderselskabets ejerandel af datterselskabet er 100 pct. eller tæt på 100 pct.: Anfør ejerandelen og konkluder følgende:]

47. På den baggrund er det styrelsens vurdering, at [virksomhed Y - moderselskabet] er ansvarlig for den overtrædelse af konkurrencelovens § 11 og/eller EUF-traktatens artikel 102, som [virksomhed X] har deltaget i.

[Selv om 100 pct. ejerskab (eller tæt på 100 pct.) i princippet er tilstrækkeligt for at kunne statuere moderselskabsansvar med henvisning til den afkræftelige formodning, bør styrelsen supplere denne formodning med konkrete beviser for moderselskabets bestemmende indflydelse på datterselskabet [se vidensnotat om moderselskabsansvar] og anføre følgende:]

48. Derudover underbygger følgende, at [virksomhed Y - moderselskabet] har udøvet bestemmende indflydelse på [Virksomhed X - datterselskab]:

49. [tekst]

[Hvis formodningsreglen ikke kan anvendes, skal moderselskabets afgørende indflydelse over datterselskabet fastlægges på baggrund af sagens beviser for den kontrol, moderselskabet udøver over datterselskabet. Der henvises til notat om moderselskabsansvar.]

[Hvis der er sket retlige eller organisatoriske ændringer inden for den økonomiske enhed, mens overtrædelsen har stået på, skal det indgå i vurderingen. Det samme er tilfældet, hvis der er sket overdragelse af datterselskabet/dets aktiviteter/dets aktiver. Det vil være en konkret vurdering, hvilke virksomheder der i så fald skal gøres ansvarlig for overtrædelsen. Der henvises til afsnittet om succession i notat om moderselskabsansvar.]

4.3.2 Overtrædelsens varighed

50. [Det er vigtigt, at få fastslået, hvor lang tid overtrædelsen har varet af hensyn til senere bødeberegning]

4.3.3 Dominerende stilling

51. Den anden betingelse for, at forbuddet i konkurrencelovens § 11 [og TEUF artikel 102] finder anvendelse, er som nævnt, at en eller flere virksomheder har en dominerende stilling. En virksomhed har en dominerende stilling, når den har en økonomisk magtposition, som sætter den i stand til at hindre, at der opretholdes en effektiv konkurrence på det relevante marked. Det vil være tilfældet, når virksomheden kan anlægge en i betydeligt omfang uafhængig adfærd over for sine konkurrenter og kunder og i sidste instans forbrugerne.²⁷
52. Vurderingen af, om en virksomhed har en dominerende stilling, er en helhedsbedømmelse. I helhedsbedømmelsen skal indgå alle faktorer, der har betydning for, om den pågældende virksomhed kan handle uafhængigt.

²⁶ Jf. fx EU-Domstolens dom af 10. september 2009 i sag C-97/09, *Akzo Nobel and others v Commission*, præmis 60.

²⁷ Jf. EF-domstolens dom af 9. november 1983 i sag 322/81, *Michelin mod Kommissionen*, præmis 30.

53. Vurderingen af, om en virksomhed er dominerende, skal foretages i forhold til det eller de markeder, som virksomheden agerer på med udgangspunkt i virksomhedens markedsandel. Afgrænsningen af det relevante marked har derfor stor betydning for vurderingen af, om den pågældende virksomhed er dominerende.
54. En markedsandel på 50 pct. eller derover kan i sig selv udgøre beviset for, at der foreligger dominerende stilling.²⁸

[Herefter skrives selve vurderingen af, om virksomheden er dominerende, ind med begrundelse. Selv om der måtte være en markedsandel på over 50 pct., vil der altid skulle overvejes yderligere forhold, der af- eller bekræfter en konklusion om dominans.

Husk delkonklusion.]

4.3.4 Misbrug

[Indled vurderingen af, om der foreligger et misbrug med at præsentere juraen. Det kan være en fordel at oplyste de betingelser, som vurderingen skal ske ud fra, og herefter gennemgå de enkelte betingelser i separate underafsnit.]

55. Den tredje betingelse for, at forbuddet i konkurrencelovens § 11 [og TEUF artikel 102] finder anvendelse, er som nævnt, at den dominerende stilling misbruges.
56. Misbrugsbegrebet er et objektivt begreb, som omfatter, at en dominerende virksomhed udviser en *"adfærd, som efter sin art kan påvirke strukturen på et marked, hvor konkurrencen netop som følge af den pågældende virksomheds tilstedeværelse allerede er afsvækket, og som bevirker, at der lægges hindringer i vejen for at opretholde den endnu bestående konkurrence på markedet eller udviklingen af denne konkurrence som følge af, at der tages andre midler i brug end i den normale konkurrence om afsætning af varer og tjenesteydelser, der udspiller sig på grundlag af de erhvervsdrivendes ydelser."*²⁹

[Husk delkonklusion.]

4.3.5 Objektiv begrundelse

57. Der vil ikke foreligge misbrug, hvis der kan påvises en objektiv begrundelse for adfærden. Det står en virksomhed frit for at godtgøre, at dens prispolitik, selv om den har fortrængende virkning, er økonomisk begrundet.³⁰ I det følgende vurderes, om [virksomheds] [adfærd] kan [omkostnings] begrundes objektivt.

[Det er vigtigt at huske, at styrelsen ikke har kompetence til at fastslå, at en adfærd ikke er en overtrædelse af TEUF artikel 102.³¹ Når betingelserne for et forbud, jf. TEUF artikel 102, ikke er opfyldt – fx fordi styrelsen ikke har bevist, at virksomheden har misbrugt en dominerende stilling, eller fordi virksomheden har godtgjort, at den pågældende adfærd er

²⁸ Jf. EF-domstolens dom af 3. juli, *Akzo*, præmis 60 og forarbejderne til lov nr. 384 af 6. oktober 1997, FT 1996/97, til-læg A, side 3667, v. sp.

²⁹ Jf. EF-Domstolens dom af 13. februar 1979 i sag 85/76, *Hoffmann-La Roche mod Kommissionen*, præmis 91.

³⁰ Jf. eksempelvis Domstolens dom af 17. februar 2011 i C-52/09, *Konkurrensverket mod TeliaSonera Sverige AB*, præ-mis 75.

³¹ Jf. Domstolens dom af 3. maj 2011 i sag C-375/09, *Tele2 Polska*, præmis 36.

omkostningsmæssigt (objektivt) begrundet – kan styrelsen alene beslutte, at der "ikke er nogen grund til at gribe ind efter TEUF artikel 102".³²

4.3.6 Konklusion vedrørende konkurrencelovens § 11 [og TEUF artikel 102]

58. På baggrund af ovenstående er det Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vurdering, at:
- » [Virksomhed] opfylder virksomhedsbegrebet.
 - » [Virksomhed] har en dominerende stilling på markedet for det [geografisk marked] marked for [produktmarked].
 - » [virksomhed] [adfærd] udgør misbrug af dominerende stilling, jf. konkurrencelovens § 11, stk. 1, jf. stk. 3, nr. [...] [og TEUF artikel 102, litra [...]].
 - » [Virksomheds] [adfærd] ikke er objektivt begrundet.
 - » [Ved påbud: At det er nødvendigt at udstede påbud til parterne for at bringe overtrædelsen til ophør, jf. § 11, stk. 4, 1. pkt., jf. § 16, stk. 1 [og TEUF artikel 102, stk. 1, jf. konkurrencelovens § 16, stk. 1, jf. § 24, stk. 1]].

[Hvis der er tale om en § 16 a-sag, tilpasses ordlyden ovenfor, sådan at det fremgår, at vurderingen er foretaget "umiddelbart".]

4.4 [Tilsagn]/ [Begrundelse for påbud]

[Hvis der er tale om en påbudssag, skal begrundelsen for påbuddet fremgå her.

Hvis der er tale om en § 16 a-sag, skal der i stedet være et tilsagnsafsnit, som skal følge denne struktur. Følgende er underoverskrifter:

- » Der henvises til tilsagnet i afsnit 2
- » Overordnet beskrivelse af tilsagnet
- » Vurdering af tilsagnet
- » Evt. markedstest af tilsagnet
- » Begrundelse for, hvorfor det er sagligt at indgå en tilsagnsløsning
- » Begrundelse for varigheden af tilsagnet (tidsubegrænset eller begrænset tidsperiode)
- » Delkonklusion vedr. tilsagnet

Se endvidere den indledende hjælpetekst vedrørende § 16 a-sager ovenfor under afsnit 4.]

4.5 Samlet konklusion

[Her konkluderes på hele vurderingen i afsnit 4.]

59. På baggrund af ovenstående er det Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vurdering, at
- » det relevante marked kan afgrænses til det [geografisk marked] marked for [produktmarked],
 - » [adfærd] [kan/ikke kan] påvirke samhandelen mellem medlemsstater mærkbart,
 - » [Virksomhed] opfylder virksomhedsbegrebet,
 - » [Virksomhed] har en dominerende stilling på markedet for det [geografisk marked] marked for [produktmarked],

³² Jf. forordning nr. 1/2003, artikel 5, som udtømmende oplister, hvad medlemsstaternes konkurrencemyndigheder er beføjede til i relation til TEUF artikel 101 og 102, samt særligt artikel 5, sidste punktum.

-
- » [Virksomheds] [adfærd] udgør misbrug af dominerende stilling, jf. konkurrencelovens § 11, stk. 1, jf. stk. 3, nr. [...] [og TEUF artikel 102, litra [...]], og
 - » [Virksomheds] [adfærd] ikke er objektivt begrundet.
 - » [Ved påbud: At det er nødvendigt at udstede påbud til parterne for at bringe overtrædelsen til ophør, jf. konkurrencelovens § 11, stk. 4, 1. pkt., jf. § 16, stk. 1 [og TEUF artikel 102, stk. 1, jf. § 16, stk. 1, jf. § 24, stk. 1]].

[Hvis der er tale om en § 16 a-sag, tilføjes et selvstændigt nummereret punkt om sagens afslutning ved tilsagn, jf. nedenfor. Endvidere tilpasses ordlyden ovenfor, sådan at det fremgår, at vurderingen er foretaget "umiddelbart".]

[Ved tilsagn:] [Konklusion på selve tilsagnet om at styrelsens betænkeligheder ved [adfærden] imødekommes ved [virksomheds] tilsagn.]

5. Bilag

Bilag 1: [Tekst]

Bilag 2: [Tekst]

[Hvis der indgår meget omfattende bevismateriale i sagen (fx fra en kontrolundersøgelse), som det vurderes mest hensigtsmæssigt at samle i ét bilag, bør bilagets sider være fortløbende nummereret, så der kan foretages præcise fodnotehenvisninger hertil ad modum "bilag XX: [dokumentnavn], side YY". I tillæg hertil kan det ofte være hensigtsmæssigt, at bilagets bevismateriale er sorteret kronologisk og eventuelt tillige opdelt efter temaer/overtrædelsestyper.

Som udgangspunkt skal bilagshenvisninger (inkl. dokumentnavne, datoer, m.v.) i fodnoter/brødtekst samt selve bilagsfortegnelsen i afsnit 6 fremgå i den ikke-fortrolige udgave af rådsnotatet, medmindre henvisningerne indeholder fortrolige oplysninger. Fortrolige oplysninger slettes ved at erstatte teksten med [XX].]
